

Sygn. akt I CSK 2508/22

POSTANOWIENIE

Dnia 30 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Kowalski

w sprawie z powództwa G. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w W.

przeciwko L. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 30 września 2022 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie

z dnia 14 stycznia 2021 r., sygn. akt I AGa 111/19,

- 1. zezwala powodowi na złożenie pisma procesowego z 15 czerwca 2022 r.;**
- 2. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 3. zasądza od pozwanego na rzecz powoda 5400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną pozwanego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z 14 stycznia 2021 r. w sprawie z powództwa G. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w W. przeciwko L. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W. o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności należy podnieść, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, o przede wszystkim publicznoprawnym celu (postanowienia SN: z 7 października 2020 r., II CSK 670/19; z 24 lutego 2016 r., V CSK 488/15). Sąd Najwyższy jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie. Rolą skargi kasacyjnej nie jest korygowanie wszelkich orzeczeń sądowych zawierających uchybienia, lecz ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój orzecznictwa i prawa pozytywnego.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący przytoczył przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., tj. istnienie istotnego zagadnienia prawnego.

Przedstawienie okoliczności, uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne, polega na sformułowaniu samego zagadnienia oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także, na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06). Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruuujących to zagadnienie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 marca 2010 r.,

II UK 363/09 i z 12 marca 2010 r., II UK 400/09). Skarżący obowiązany jest wykazać, że jego wyjaśnienie jest konieczne także dla rozstrzygnięcia danej sprawy, a więc pozostaje w związku z podstawami skargi oraz z wiążącym Sąd Najwyższy, a ustalonym przez sąd drugiej instancji, stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), a także w związku z podstawą prawną zaskarżonego wyroku (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13 oraz z dnia 3 lutego 2012 r. I UK 271/11). Powinien nie tylko wskazać przepis prawa (materialnego lub procesowego), którego dotyczy zagadnienie, ale także przedstawić pogłębioną argumentację prawną w celu wykazania, że zagadnienie jest istotne, a jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla merytorycznego rozstrzygnięcia w jego sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 sierpnia 2007 r., I UK 134/07 oraz z dnia 9 lutego 2011 r., III SK 41/10).

Skarżący wskazał, że w sprawie występuje kilka zagadnień prawnych dotyczących: wątpliwości czy zarzut potrącenia wierzytelności przysługujący jedynie dłużnikowi głównemu, a podniesiony w postępowaniu przez poręczyciela, jako zarzut tego dłużnika na podstawie ustawowego umocowania wynikającego z art. 883 §1 k.c. należy traktować jako zarzut wspólny w rozumieniu art. 375 § 1 i 2 k.c. (przysługujący wszystkim dłużnikom solidarnym), czy też jako zarzut osobisty dłużnika głównego, wątpliwości, co do konstrukcji prawnej przyjętej przez ustawodawcę dla „przeniesienia” skutków prawno-materialnych regulacji z art. 375 §2 k.c. do sfery prawnoprocesowej oraz tego czy w stosunkach między przedsiębiorcami uwzględnienie przez sąd zarzutu nadużycia prawa podmiotowego (art. 5 k.c.) może prowadzić do skutków definitywnych, rozumianych jako trwała utrata prawa podmiotowego przez stronę, której przypisano nadużycie przysługującego jej prawa, względnie, czy możliwy i dopuszczalny jest podział konsekwencji zastosowania konstrukcji nadużycia prawa podmiotowego według kryteriów podmiotowych (obróć profesjonalny - obróć z udziałem konsumentów) w taki sposób, że skutki nadużycia prawa podmiotowego w obrocie z udziałem konsumentów byłyby dalej idące, włącznie z definitywnym pozbawieniem naruszcyciela jego prawa, z uwagi na słabszą pozycję konsumenta w obrocie, podczas gdy w obrocie profesjonalnym strony stosunku występują z pozycji równych i potrafiących prawidłowo kształtować swoje prawa podmiotowe.

Przedstawione w sprawie zagadnienia w rzeczywistości nie występują, posiadają charakter pozorny i nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Pierwsze zagadnienie jest bezprzedmiotowe, gdyż to G. (dłużnik główny) skorzystała z przysługującego jej uprawnienia do potrącenia wierzytelności z tytułu zaciągniętej u pozwanego pożyczki z przysługującą jej wobec pozwanego wierzytelnością, zaś poręczyciel podniósł zarzut wygaśnięcia zobowiązania. Sąd Apelacyjny odniósł się do wyroku Sądu Najwyższego z 5 września 2012 r., IV CSK 91/12; czy z 6 kwietnia 2017 r., IV CNP 40/16 podkreślając, że dłużnicy solidarni mogą bronić się zarzutem wspólnym w rozumieniu art. 375 k.c., tj. zarzutem potrącenia zgłoszonym przez innego dłużnika jako zarzutem przysługującym wszystkim dłużnikom solidarnym. Nadto w wyroku z 18 lutego 2016 r., II CSK 215/15 Sąd Najwyższy wyjaśnił, że dłużnik solidarny, który powołuje się na potrącenie dokonane przez któregośkolwiek ze współdłużników solidarnych jako przyczynę wygaśnięcia zobowiązania podnosi w ten sposób zarzut wspólny.

Drugie z przedstawionych zagadnień ma charakter czysto teoretyczny i wiąże się z prawidłową subsumpcją i stosowaniem prawa materialnego, co z kolei wyznacza zakres postępowania dowodowego.

Odnosnie dopuszczalności uwzględnienia zarzutu nadużycia prawa procesowego w stosunkach między przedsiębiorcami, w orzecznictwie wskazuje się, że konstrukcja nadużycia prawa jest dopuszczalna również w stosunkach między przedsiębiorcami, chociaż z ograniczeniem do wyjątkowych sytuacji. Jest to uzasadnione specyfiką obrotu gospodarczego, w ramach którego zachodzi konieczność ciągłego i świadomego ponoszenia ryzyka, co profesjonaliści powinni umieć przewidywać. Przyznanie im nieograniczonej możliwości do powoływania się na art. 5 k.c. mogłoby prowadzić do praktycznego uchylecia zasady trwałości umów, z zagrożeniem dla pewności i bezpieczeństwa obrotu (wyrok SN z 5 października 2018 r., I CSK 629/17).

W tym stanie rzeczy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 w zw. z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. w zw. z § 2 pkt 7 w

zw. § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 265 z późn. zm.).

[as]